

Info-note - bilag 326 (2002-03)

Folketingets Europaudvalg

Christiansborg, den 16. juli 2003

EU-Konventssekretariatet

Til

udvalgets medlemmer og stedfortrædere

samt de danske repræsentanter i Konventet

Resumé af 27. konventssamling

den 9.-10. juli 2003

Kort resumé:

Væsentlige ændringer

Som følge af det sidste konventsmøde blev indføjet en række ændringer i udkastet til forfatningstraktatens del III og del IV. Blandt de væsentligste hører:

- Indskrivelsen af en række unionssymboler – hymne, flag, motto – i del IV
- Traktatfæstelse af den åbne koordinationsmetode på fire områder
- Traktatændringer uden indkaldelse af et konvent forudsætter Europa-Parlamentets godkendelse

Andre væsentlige emner

Enstemmighedsprincippet fastholdes i visse situationer inden for handel med kulturelle og audiovisuelle tjenesteydelser. Det samme gælder for indgåelse af internationale aftaler på transportområdet. Medlemslandene vil fortsat kunne fastsætte kvoter på immigrationsområdet. Euro-gruppen vil få forbedrede muligheder for intern koordination. EURATOM forbliver uden for forfatningstraktaten.

Ved de afsluttende taler var der bred enighed om, at konventionsmetoden havde været en stor succes. Resultatet var udtryk for det bedst opnåelige, og flere advarede regeringscheferne mod at åbne op for det samlede kompromis. GISCARD D'ESTAING sagde, at forfatningstraktaten var kommet trygt i havn og tilføjede, at Præsidiets ville stå til rådighed for stats- og regeringscheferne under hele regeringskonferencen.

De sidste tilpasninger af forfatningstraktatens del III og IV

Indledning

Denne infonote består af to hoveddele:

- Først en kort opsummering af de væsentligste debatpunkter fra den sidste debat i Konventets plenum den 9. juli 2003,
- dernæst en gennemgang konventionsformandens præsentation af det endelige forslag til forfatningstraktatens del III og del IV, samt en opsummering af den efterfølgende modtagelse i plenum som fandt sted den 10. juli.

Afsluttende debatpunkter ved konventionsmødet den 9. juli

Debatgrundlaget

Udgangspunktet for debatten var Præsidiets tekstudkast, der først var blevet offentliggjort om morgenen samme dag som konventionsmødet (note 1). I sin korte

introduktion af teksten gjorde Konventets formand Valéry Giscard d'Estaing bl.a. opmærksom på de ændrede formuleringer vedrørende:

- eurogruppens mulighed for øget intern koordination
- medlemslandenes mulighed for at fastsætte kvoter på immigrationsområdet
- overgang til anvendelse af kvalificeret flertal på flere områder samt øget inddragelse af Europa-Parlamentet på dele af transportområdet og vedrørende krisestyringsoperationer.

Giscard d'Estaing oplyste endvidere, at der inden denne afsluttende konventssamling havde været afholdt 26 samlinger i plenum, 1812 taler var blevet afholdt fordelt på 5436 minutter. Konventets hjemmeside havde haft 682.250 besøgende, heraf 97.000 i juni 2003. Der var indkommet 5995 ændringsforslag.

Skuffelse over manglende indarbejdelse af key points

På vegne af de nationale parlamentarikere udtrykte Lamberto DINI skuffelse over, at Præsidiets ikke i højere grad havde indarbejdet de 10 såkaldte *key points*. Disse punkter havde bred tilslutning fra grupperne af nationale parlamentarikere og europaparlamentarikere. De 10 key points omfattede bl.a. forslag om overgang til kvalificerede flertalsbeslutninger på en række områder.

Øget anvendelse af kvalificeret flertal

Generelt var der – som det også kom til udtryk ved forrige konventssamling – bred støtte til at udvide anvendelsen af kvalificerede flertalsafgørelser, bl.a. vedrørende den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, i de tilfælde hvor Udenrigsministeren og Kommissionen fremsætter fælles forslag vedrørende svig og skattebedrageri samt artikel III-5 om ikke-forskelsbehandling.

Den engelske regeringsrepræsentant Baronness SCOTLAND gjorde det dog klart, at grænsen for hvor langt man kunne gå på dette område nu var nået. Hun manede til besindighed og blev støttet af Henrik HOLOLEI fra den estiske regering, der samtidig bemærkede, at mandatet fra Thessaloniki var begrænset til tekniske spørgsmål.

Indskrivelse af symboler

Europaparlamentsmedlemmet Olivier DUHAMEL argumenterede for at indskrive en række symboler for Unionen i forfatningstraktaten. Det koster intet og det fører ikke til en superstat, sagde han. Også de nationale parlamentarikere Pierre LEQUILLER (F), René VAN DER LINDEN (NL) og Alojz PETERLE fra Slovenien støttede tanken. Sören LEKBERG fra den svenske regering mente derimod, at det var helt overflødigt at indskrive symboler som hymne, flag og motto i forfatningstraktaten.

Åbenhed

I en kommentar til Jens-Peter Bondes kritik af forfatningstraktatens manglende respekt for åbenhedsprincippet, gjorde Henning CHRISTOPHERSEN opmærksom på forfatningstraktatens artikel 49 i del I, der omhandler åbenheden i EU-institutionernes arbejde. Han henviste desuden til artikel 301 i del III hvor principperne i artikel I-49 operationaliseres. GISCARD D'ESTAING tilsluttede sig Christophersens udlægning og tilføjede, at det formelle grundlag for gennemsigtighed og åbenhed nu var til stede. Det ville herefter være op til institutionerne at indarbejde og realisere disse principper.

Beskyttelse af den kulturelle og sproglige diversitet

For den franske regeringsrepræsentant Pascale ANDRÉANI var det af afgørende betydning, at kulturelle spørgsmål forblev omfattet af enstemmighedsprincippet. Flere konventsmedlemmer – herunder den hollandske regeringsrepræsentant Gijs de VRIES og den portugisiske parlamentariker Gabriel CISNEROS – stillede sig skeptiske over for det franske krav. Ingen ønskede dog at skabe en konflikt på indeværende tidspunkt. Den tyske udenrigsminister Joschka FISCHER udtrykte forståelse for den franske position. Den irske parlamentariker John BRUTON fandt det vigtigt at skelne mellem kulturelle spørgsmål og audiovisuelle spørgsmål. Sidstnævnte var "big business" og fastholdelse af enstemmighedsprincippet på dette punkt ville derfor være et tilbageskridt, sagde han.

EU-institutioner bør gøres ansvarlige over for Domstolen

Europaparlamentsmedlemmet Johannes VOGGENHUBER og den slovenske parlamentariker Alojz PETERLE argumenterede for at alle EU-institutioner – herunder også Det Europæiske Råd – burde kunne stilles til ansvar over for Domstolen. Også andre konventsmedlemmer – her i blandt Lamberto DINI (Italiens parlament) – argumenterede for, at Domstolens beføjelser burde udvides til at omfatte eksempelvis visse aspekter af den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik.

Indskrivelse af den åbne koordinations metode

Proinsias DE ROSSA fra det irske parlament og Anne VAN LANCKER (MEP) var blandt dem der talte stærkest for en traktatfæstelse af den åbne koordinationsmetode.

Behov for styrket retsgrundlag for europæisk forskning

Kommissær Antonio VITORINO argumenterede for en udvidelse af det retlige grundlag for Unionens forskningspolitik og sundhedspolitik.

Unionens udenrigstjeneste

Adskillige konventsmedlemmer, bl.a. Hanja MAIJ-WEGGEN (MEP), støttede idéen om en fælles europæisk udenrigstjeneste i Kommissionens regi.

Konventsformanden præsenterer det endelige forslag til del III (og del IV) den 10. juli 2003

Indledningsvis sagde Giscard d'Estaing, at Præsidiets havde valgt at indskrive en ny artikel i del IV (artikel IV-0) om Unionens symboler. Unionen vil herefter få sit **eget flag** , der forestiller en cirkel bestående af tolv gyldne stjerner på en blå baggrund, sin **egen hymne** : "Ode til glæden" – fra Beethovens niende symfoni – og **mottoet: Forenet i mangfoldighed** (eng.: *United in diversity*), **egen mønt** : euroen. Endelig gøres den **9. maj til Europa-dag** (note 2).

I forbindelse med artikel III-5 om bekæmpelse af diskrimination er der indskrevet en ny formulering der muliggør vedtagelse af visse EU-tilskyndelsesforanstaltninger til støtte for medlemsstaternes aktiviteter, uden at der bliver tale om harmonisering. Ministerrådet vil fortsat skulle træffe afgørelse med enstemmighed efter godkendelse fra Europa-Parlamentet.

I artiklerne vedrørende følgende fire områder indskrives en formulering der reelt traktatfæster **den åbne koordinationsmetode** : artikel III-102 vedr. social- og arbejdsmarkedspolitikken, artikel III-143 vedr. forskning og teknologisk udvikling, artikel III-174 vedr. folkesundhed og artikel III-175 vedr. industri.

I artikel 212 om den fælles handelspolitik tilføjes to sætninger. For det første fastslås det, at Rådet træffer afgørelse med enstemmighed på området handel med kulturelle og audiovisuelle tjenesteydelser, **når disse indebærer en risiko for at bringe den kulturelle og sproglige mangfoldighed i Unionen i fare** . For det andet tilføjes en sætning om, at indgåelse af internationale aftaler på transportområdet fortsat vil være baseret på eksisterende bestemmelser.

Der bliver ikke ved europæisk lov oprettet en fælles europæisk udenrigstjeneste, som ønsket af flere af europaparlamentarikerne. En eventuel oprettelse af en sådan tjeneste må i så fald baseres på en aftale mellem Rådet og Kommissionen, sagde Giscard d'Estaing.

Konventet havde ikke fået mandat til at behandle EURATOM, sagde konventsformanden. Man undgik en fusion af de to traktater ved at lade EURATOM blive uden for forfatningstraktaten, jf. formuleringerne i protokollen og forfatningstraktatens artikel IV-2.

Endelig var det i artikel IV-6, stk. 2 blevet indføjet, at Det Europæiske Råd, i forbindelse med fremtidige ændringer af forfatningstraktaten, kun kan undlade at indkalde et konvent, efter Europa-Parlamentets godkendelse.

Konventets komponenter overvejende positive

Efter sin præsentation gav konventsformanden ordet til udvalgte konventsmedlemmer der repræsenterede Konventets forskellige komponenter og politiske grupper.

Gruppen af europaparlamentarikere kunne ubetinget støtte forfatningstraktaten, sagde Klaus HÄNSCH (tysk MEP og tidligere parlamentsformand). Han tilføjede, at resultatet var udtryk for et samlet kompromis der gik langt videre end hvad man kunne betegne som mindste fællesnævner. I sin opremsning af Konventets hovedresultater fremhævede han bl.a. styrkelsen af Europa-Parlamentets funktion som medlovgiver. Konventet, som fra starten havde været et eksperiment, havde nu med succes afsluttet sit arbejde, fastslog han.

Lamberto DINI – formand for gruppen af nationale parlamentarikere – udtalte ligeledes stærk støtte til det samlede resultat. Vi har nu alle en fælles opgave med at formidle og forklare resultatet i de nationale parlamenter og over for vore borgere, sagde han. Han påpegede desuden, at regeringerne havde en moralsk forpligtelse til at respektere resultatet af Konventets arbejde.

John BRUTON gav ligeledes en utvetydig velkomsthilsen til resultatet og fremhævede især den åbne arbejdsmetode som en styrke. Han opfordrede til, at regeringscheferne ville færdiggøre arbejdet i samme åbne stil.

Jens-Peter BONDE, MEP og medforfatter til en mindretalsrapport (note 3), ønskede tillykke med den nye superstat. Ved at gøre Unionen til en juridisk personlighed og ved at indskrive en række symboler var grundlaget for en stat nu skabt. Vi mangler bare det europæiske folk – er de parate? spurgte han retorisk. Demokratiet og den parlamentariske kontrol ville stå som de store

tabere. Han opfordrede til at afholde en fælles europæisk folkeafstemning om resultatet i forbindelse med næste valg til Europa-Parlamentet.

Gisela STUART – der ligesom Bruton har siddet i Præsidiet på vegne af de nationale parlamentarikere – bemærkede, at Unionens motto: "United in Diversity", var velvalgt. Vi har forsøgt at forene Europa – ikke med sværd og kors – men gennem forhandlinger og dialog, sagde hun.

Kommissær Michel BARNIER erklærede, at tæppet nu var gået ned efter et vellykket første akt. Spillet var dog ikke slut, sagde han og lovede, at Kommissionen ville følge den videre behandling under regeringskonferencen og desuden komme med forslag til at opdatere visse politikområder. Han foreslog desuden, at der blev afholdt folkeafstemning om forfatningstraktaten i alle landene samtidig.

På vegne af regeringsrepræsentanterne sagde Henning CHRISTOPHERSEN, at resultatet langt overskred forventningerne. Han fremhævede, at forfatningstraktaten gjorde det europæiske samarbejde mere forståeligt og mere åbent. Det var lykkedes at styrke alle EU's institutioner uden at forrykke den indbyrdes balance. Desuden var de nationale parlamenters rolle blevet styrket og subsidiaritetsprincippet havde fået en stærk placering.

Ana PALACIO – præsidiemedlem og spansk regeringsrepræsentant – bemærkede, at Konventet havde bragt samarbejdet langt videre end de tre forudgående regeringskonferencer havde formået.

Europaparlamentsmedlem Elmar BROK – som udtalte sig på vegne af PPE-gruppen – anså resultatet som noget af et mirakel i betragtning af Konventets komplekse sammensætning. Han betonedede især Unionens styrkede demokratiske grundlag, der kom til udtryk i form af øget parlamentarisk kontrol, og en mere klar kompetencedeling mellem Unionen og medlemsstaterne. På spørgsmålet om overgang til øget anvendelse af kvalificeret flertal, noterede han visse fremskridt, men beklagede, at der fortsat kunne ske væsentlige fremskridt på områderne inden for f.eks. FUSP og beskatning.

På vegne af den socialistiske gruppe i Konventet udtalte Jürgen MEYER støtte til det samlede resultat. Som medlem af charter-konventet glædede han sig over, at charteret nu udgjorde hjertet i den nye forfatningstraktat. Unionen var blevet defineret som et værdibaseret fællesskab, og han fremhævede særlig visionen om et socialt Europa. Han betegnede resultatet som en samlet pakkeløsning, som regeringscheferne ikke skulle pille ved.

Andrew DUFF fra Europa-Parlamentets liberale gruppe ønskede tillykke med resultatet, om end han gerne havde set en udvidelse af antallet af områder der kunne vedtages med kvalificeret flertal. Han mente, at arbejdet i Konventet havde forstærket båndene mellem de nationale parlamentarikere, medlemmerne af Europa-Parlamentet og de politiske grupper.

Ifølge den grønne europaparlamentariker Johannes VOGGENHUBER var fundamentet for det første supranationale demokrati nu blevet lagt. Der var dog fortsat behov for øget integration, ikke mindst inden for den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik. Han støttede de nye formuleringer vedrørende udskillelsen af EURATOM fra forfatningstraktaten.

Den estiske regeringsrepræsentant Henrik HOLOLEI støttede resultatet og var godt tilfreds med at ansøgerlandene havde fået lejlighed til at demonstrere deres europæiske engagement og tilhørsforhold.

Herefter gav GISCARD D'ESTAING mulighed for nogle korte bemærkninger, hvoraf et par enkelte kan fremhæves:

Hubert HAENEL fra det franske senat foreslog at holde sammen på Konventet ved f.eks. at holde 1-2 fælles samlinger parallelt med regeringskonferencen. Klaus Hänsch (MEP) og den hollandske parlamentariker René van der Linden støttede idéen.

David HEATHCOAT-AMORY (UK) mente bestemt ikke, at forfatningstraktaten opfyldte kravene fra Laeken-konklusionerne. Der var ikke tale om en forenkling, Europa var ikke blevet bragt tættere på borgerne, og han tvivlede på, at Unionen ville vise sig mere effektiv. Der var blevet skabt et politikernes Europa, sagde han, og mente at den tidligere omtalte mindretalsudtalelse burde indgå i slutteksten.

Næstformand i Præsidiets Giuliano AMATO sagde, at Konventets arbejde havde virkeliggjort Europas genforening. Vi kunne have ønsket os noget mere vedrørende udvidelsen af områder med anvendelsen af kvalificeret flertal, men alligevel har vi opnået langt mere end det havde været muligt på en regeringskonference, sagde han.

Præsidiets anden næstformand Jean-Luc DEHAENE roste NGO'erne og civilsamfundet for deres bidrag til Konventets arbejde. Han betragtede resultatet som et kvalitativt skridt fremad i det europæiske samarbejde og fremhævede konventsmetodens bidrag til øget åbenhed og gennemsikkelighed. Han overlod det til regeringskonferencen at foretage visse forbedringer af del IV med henblik på at gøre det lettere at foretage traktatændringer.

Konventsformand Giscard d'Estaing lukker Konventet

Som resultat af Konventets arbejde har vi nu Europas første forfatning, årgang 03, indledte konventsformanden sin afsluttende tale. Der havde været tale om en historisk modningsproces i retning af et stadig mere struktureret samarbejde. Båden var kommet trygt i land gennem til tider rørte vande. Resultatet betegnede han som det bedst mulige uden at spolere den høje grad af konsensus. Projektet er lykkedes, fordi vi har været villige til at lytte til hinanden og til at indgå kompromiser, sagde han, og betegnede resultatet som velafbalanceret. Han bemærkede også, at de 10 nye medlemslande kunne nå at finde sig til rette i Unionen inden reformen af Europa-Kommissionen i 2009. Forfatningstraktatens rejse er dog ikke slut, fortsatte Giscard d'Estaing. Han opfordrede regeringscheferne til at respektere det samlede resultat ved den kommende regeringskonference. De europæiske borgere forventer en europæisk forfatning, lad ikke deres forventninger blive til skamme, appellerede han.

Konventets præsidium ville ifølge Giscard d'Estaing stå til rådighed for regeringskonferencen under hele forløbet. Han lagde op til, at der kunne foretages månedlige konsultationer. Afslutningsvis takkede konventsformanden konventsmedlemmerne og alle andre der havde bidraget til Konventets arbejde.

En sidste tak gik til Giscard d'Estaings selvudråbte maskot for Konventet – en kinesisk keramikskildpadde – som har fulgt Konventets plenumdebatter, og som ifølge konventsformanden helt fra starten vidste nøjagtig i hvilken retning, arbejdet ville fremskride. Som påskønnelse for indsatsen tildelte Giscard d'Estaing skildpadden et par friske salatblade. Efter latteren havde lagt sig blev konventsmedlemmerne indbudt til at signere Konventets endelige udkast til forfatningstraktat.

Med venlig hilsen

Peter Riis

Note 1: Denne tekst er ikke identisk med den endelige tekst. Den endelige tekst – CONV 848/03 – blev færdiggjort af Præsidiets den 9. juli om aftenen, præsenteret for Konventet den 10. juli - og er i øvrigt omdelt som del af info-note I 320.

Note 2: I en note i det endelige udkast til forfatningstraktat bemærkes, at Konventet mener, at det ville være bedre at placere denne artikel i forfatningstraktatens del I.

Note 3: Mindretalsrapporten kan findes på www.eu-konvent.dk (CONV 773/03). Folketingets repræsentant Peter Skaarup og suppleant Per Dalgaard er blandt medunderskriverne.